

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá trispodna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 164.

V Ljubljani, v sredo 22. julija 1885.

Letnik XIII.

Nacionalna banka in naše denarne razmere.

Nesrečna pruska vojska leta 1866 je bila povod prerodu Avstrije. Iz jednotne države napravila se je leto kasneje 1867 dualistična avstro-ogerska država in so se razven vojske vse pravice, kar jih je poprej Avstrija sama imela, prenesle tudi na njeno po veljavi ji enako sestro Ogersko. Madjari so še celo svojo armado zahtevali, ktera se jim je pa odbila — tudi morala odbiti. Ker pa le niso odjenjali, dobili so jeden velik oddelek njen — honved ali deželne brambove. Med pravicami, ki so se državi sv. Štefana prizuale, je bila tudi izdajanje denarja v kovini in papirju denarne vrednosti. Iz jedne avstro-ogerske banke za izdajanje denarja nastali ste dve: jedna na Dunaji, druga od Dunajske neodvisna v Budapeštu. Vsaka ima svoj od svoje sestre neodvisen upravni aparat, ki jo goni.

Ustanovitev od Dunajske neodvisne glavne banke v Budapeštu opira se pa na državno pogodbo sklenjeno leta 1867 z ogersko državo. Tista pogodba se je sklenila in potem podaljšala na deset let in bo čez dve leti že zopet ob veljavo, ktero bo treba toraj ponoviti. Pri tej priložnosti prišla bo na vrsto in v razgovor tudi avstro-ogerska banka in njeno poslovanje.

Če se ima kdo proti poslovanju avstro-ogerske banke pritožiti, smemo v prvi vrsti Slovani roko dvigniti, in to po vsi pravici.

Avstro-ogerska banka se na Slovane, katerih je vendar v Avstriji večja polovica, prav nič ne ozira. Ozrimo se najprej na denar, na papirno veljavo, kterega ta banka izdaja. Z lučjo smeš iskati na današnjih bankovcih slovanske besedice, in ne boš je našel. Po jedni strani so nemški, izključljivo nemški, po drugi pa zopet izključljivo madjarski. In vendar je Slovanov v avstro-ogerski državi 17.000.000, Nemcev le 9.600.000, Madjarov pa celó le 5.700.000 glav. V očigled tega se mora pač vsakdo vprašati,

kje je tukaj enakopravnost. Odgovarjalo se nam bode: v dualizmu! Tu pri nas je vsa država na nemški, onstran Litave pa na madjarski podlagi! Ali je pa tudi to res? Ne, ni res! Podlaga državi je po naših mislih davkoplačevalec in nihče drugi. Naj ta uboža, naj obnemore — pa ima država jetiko; noben dohtar je več ne ozdravi, naj ima tudi cele kupe nemščine in ogersčine v zalogi! Če je toraj davkoplačevalec edino prava podlaga države, napravimo korak dalje in vprašajmo se, kdo v Avstro-Ogerski davek plačuje? Menda samo Nemci in Madjari, ker je papirnat denar le za nje napravljen, kar mora vsak priprosto misleč človek priznati, kdor bi ga prvič v roke dobil. A vemo, da temu ni tako; temuč davčni vijak Slovane ravno tako privija za davek, kakor pa nemške in ogerske podanike ali pa še huje. Vsaj po madjarski polovici države se Slovanom v tem oziru mnogo slabeje godí, kakor pa Madjarom, kateri so na tisoče in tisoče goldinarjev davka dolžni, če tudi imajo svoj srebrn in zlat denar, ter drugo polovico papirnatoga, ubogim Hrvatom in Slovakom se pa hiša in dom prodá, če ne more davka plačati.

Če mora toraj Slovan ravno tako davek plačevati, kakor mogočna ošabneža Nemeč in Madjar in še več, ker nas je več po številu (kajti če bi tudi v denarjih ne plačevali več, kar se pa izvestno godí, plačujemo več krvnega davka z našimi fanti, ki nosijo cesarske sukno), se mu toraj tudi spodobi, da dobi tak denar, na katerem njegovo označeno vrednost v svojem jeziku lahko bere. Tega na današnjem ne more! To je krivica, ki se mu godí. Kdo jo je provzročil, nečemo preiskovati. „Pol. Fragm.“ trdijo, da Čehi, ki so se leta 1877 kujali ter jih ni bilo blizo, keđar se je obnavljala pogodba z Ogersko. Ko bi bili Čehi tedaj prišli, bi avstrijski bankovci poleg nemškega in madjarskega tudi slovanske napise za svojo veljavo imeli, kakor so jih imeli poprejšnji na zadnji strani. Časniki so pač tedaj pisali proti pristranski izdaji novih bankovcev, drugod se pa menda od Slovanov živa duša ni pobrinila, kakošni da bodo novi „cegeljci“, in

tako so Nemci in Madjari storili, kar jim je bilo drago. To je jedna krivica, ki se nam vsem Slovanom godí!

Druga pa obstoji v pristranosti in nemški neobzirnosti gledé pripomočkov za povzdigo narodnega gospodarstva. Avstro-ogerska ali nacionalna banka ima silno veliko premoženja, s katerim kupčuje in ga posojuje drugim denarnim zavodom proti jako nizkim obrestim. Pa tudi na zasobno premoženje posoja denar proti dobremu varstvu. Največ dobička donáša ji pa izplačevanje raznih menjic ter se tudi s tem največ pečá. Iz tega ozira je v zvezi tudi z raznimi manjšimi denarnimi zavodi po svojih podružnicah, ki jih ima po vseh velikih mestih. Tiste podružnice pa niso nič družega, kakor gnjezda, kjer se nemški živelj podpira, slovanstvu pa po možnosti jama koplje. Naj gresta prosit tje kaj denarne pomoči kaka nemška „Vorschuss-Casse“ in pa slovenska posojilnica, ter naj še vsaka nekaj dobrih menjic s seboj vzamete. Nemški „Vorschuss-Cassi“ se bodo menjice brez ugovra po kurzu eskomptirale, slovenski posojilnici se bodo tiste vrnile, češ, menjice niso zadosti trdne! Tako pa ni le pri nas, ampak tudi na Českem čujejo se tožbe o takem pristranskem postopanju. Ker je vse to Čehom že presedati jelo, odločno zahtevajo, da naj se prej ko prej v Pragi vstanovi glavna podružnica narodne banke na taki podlagi, da bode ta tudi českemu narodnemu gospodarstvu na pomoč. Taista naj bi se podredila Dunajskemu glavnemu zavodu nacionalne banke in naj si ji odkáže gotova svota denarja, s katerim naj plodonosno deluje na Čehoslovanskih tleh. Da se odpravi stransko presojevanje trdnih in piškavih menjic, naj bi se cenzorji imenovali izmed českich domačinov, kateri bi potem v zvezi z glavnim zborom na Dunaji pravico imeli menjice prejemati ali pa jih zavračati.

Take filijale (podružnice) napravile naj bi se po vseh pokrajinah avstro-ogerske države, ter naj bi bile naravnost podrejene svojima glavnima zavodoma, po cislajtjanji onemu na Dunaji, po translajtjanji

LISTEK.

Birma v Trenti.

Ravno tisti teden, ko so Ljubljanski g. knezskof po Radoliški dekaniji birmovali, so tudi prevzvišeni Goriški nadškof po farah Bolškega dekanata zakrament sv. birme delili. Za Trento je bil odločen 17. dan meseca junija.

Dragi bralec! Ali veš, kaj in kje je Trenta? Če še nikoli nisi tam bil, si tudi ne moreš misliti bolj samotnega, pozabljenega, skritega in divjega kraja, kakor je ta najzadnja, na meji kranjske dežele ležeča, v triglavskem gorovji skrita duhovnija Goriške nadškofije.

Trenta se imenuje ne le vsa dolina od obeh izvirov Soče do vasi tistega imena, ampak tudi vas in fara, ki šteje v 52 hišah 384 prebivalcev. Hiše so po dolini razstresene in se potrebuje od prve do zadnje cele tri ure; zato je nek šaljivec rekel, da je Trenta tako dolga, kakor London. Največ hiš skupaj je v Logu, kjer se Zadnjica, prihajajoča spod Triglava, v Sočo izteka. V ožjem pomenu pa se imenuje Trenta posebno oni koticček, kjer na majhni planoti pod 2110 metrov visoko goro Kukljo cerkva

lavretanske Matere Božje s farovžem in mežnarijo stoji. Razun teh poslopij in župe tukaj ni družega videti, kakor na bregu Soče razvaline starega plavža, kot spomin nekdanjih dni. — Tukaj toraj je bila sv. birma napovedana. Pa kako se pride v Trento?

Najpred je treba opomniti, da v to goroko vas ne peljá nobena cesta; do najbližnje ceste v Kranjski gori je 4 ure, do Bolca pa celó 5 do 6 ur. Voz je v teh krajih neznano orodje in ljudje vse posebno za živež potrebne stvari na glavi znosijo. Zato tudi konja nobenega ni, in ko je na dan sv. birme so sedni duhoven prijezdil, je nek že precej velik otrok k materi letel in poln začudenja zaklical: „Mati, mati! glejte čudno veliko kozo, pa mulasta je in mož na nji sedi!“ Ob času rudnika je bila pač kolovozna pot do Bolca za silo, pa je pozneje z rudnikom vred bila popuščena. Zadnji čas vendar že delajo cesto od Bolca proti Soči in v Trento, pa le počasi napreduje. Izdelana je zdaj še le do Kršoveca, 1/4 ure od Kala proti Soči. Razun te glavne črte, ki vedno ob Soči skozi vas Sočo in Kal v Bolec in večidel po ravnem peljá, je Trentarjem najnavadnija zveza s Kranjsko goro, kamor zato raje zahajajo, ker je bližej, če tudi težavniši

Steza v Kranjsko goro peljá čez 1616 metrov visoko sedlo ali prelaz Vršič med Prizemkom in

Mojstroko in potem ob vodi Pišenci večidel po ravnem v Kranjsko goro. Trentarji prazni računijo po 3 ure, z bremenom (po dva mernika turšice ali sirka in še več) pa po 3 1/2 ure. Drugi človeški otroci pa potrebujejo za to pot 4 do 5 ur. Razun teh dveh najnavadnih potov imajo Trentarji še zvezo z Dolgem, kamor se pride čez 1779 metrov visoko sedlo na Luknji med Triglavom in Pihavcem v 7 do 8 urah. (Trentar tudi v 5 urah) in pa z Bohinjem, kamor se potrebuje memo velike in male Tičarice (1898 metrov) in 7 jezerov le malenkost dveh dni (le kak Trentar ali zeló vtrjen turist bi zamogel to pot v enem dnevu opraviti). — Že te male opazke o pomanjkljivi zvezi uboge Trente z drugim svetom kažejo, kako nepristopen je ta kraj. Človek bi mislil, da ni mogoče v teh grabnih, kjer so se še do zadnjega časa razun divje kože tudi medvedje klatili (in tisti mož še živi [v hiši zraven cerkve], kteremu je leta 1872 medved spodnjo čeljust odtrgal), posebno po zimi živeti — in vendar je ta kraj že pred 300 leti bil naseljen, kakor nam zgodovina pričá. — Ne čudi se, dragi bralec! Trenta ima tudi svojo zgodovino. Bil je namreč tukaj v davnih časih rudnik, ki je delavec od blizo in daleč k sebi privabil. O Trentarskem rudniku nam marljivi S. Rutar v zgodovini Tolminskega tako sporoča:

pa v Budapeštu. Naši mali denarni zavodi nikakor niso še tako trdni, da bi ob posebnih letnih časih, kedar je za denar zlasti trda, sami zadosti imeli rezervnega premoženja. Dostokrat morajo sami na posodo iskati, da vstrežejo svojim udom. Kako lahko bi bilo njihovo delovanje in kako poceni kredit bi dobival naš kmet, trgovec, obrtnik, če bi naš denarni zavod, posojilnica sama imela po ceni denarja do neke gotove meje na razpolaganje.

Ker bo v bodočem državnem zboru tudi vprašanje o avstro-ogerski narodni banki prišlo na dnevni red, se bode našim poslancem pač lepa prilika ponudila, potegniti se za pravice naše, ktere so nam nasprotniki v blato pogazili. Nevpogljivo morajo zahtevati, da se nam javno življenje tudi na papirnatem denarju pripozna na podlagi naše državljanske dolžnosti kot davkoplačevalci. Ker smo vsled dualizma in naše etnografske lege, Slovani razdeljeni na dve polovici v dualistični državi, naj se novim bankovcem dá taka podoba, da bode jedna stran pravi odsev narodnega života to stran, na drugi prava podoba državne sestave onstran Litave. Pravico do te zahteve imamo ravno tako, kakor Nemci, kakor Madjari sami, kakor smo že poprej dokazali, ker ravno tako vse dolžnosti spolnujemo, kakor z vsemi predpravicami tolikanj blagodarjeni sosedje, v cesarstvu nas je pa tudi več, kakor kterega drugih narodov.

Kakor je čutiti, se nam Neslovani pri teh zahtevah tudi prehudo vpirali ne bodo. Morda se bo čul kak mali ugovor „zarad lepšega“, ki bi se pa dal po prijaznem potu poravnati in mi bomo zopet dosegli, kar bi bili že pred 10 leti lahko imeli! Ker smo ravno pri tem, omenimo naj še jedne točke — posebne pravice avstro-ogerske banke namreč — papirnat denar izdajati. Banka ima tisto pravico proti temu, da je v njenih kletih toliko gotovine v srebru in zlatu, kolikor izdá denarja v papirju, ker sicer brez podlage bi bankovci nobene rečne vrednosti ne imeli. Sedaj ima nacionalna banka nasutih v grozni svoti 195,744.000 goldinarjev vrednosti in sicer 126,471.000 goldinarjev v srebru in 60,272.000 goldinarjev pa v zlatu. Po pravici bi toraj banka ne smela več papirja izdati, kolikor ima kovane gotovine. Temu pa ni tako, temveč sme ona tudi za večo svoto papirja izdati, kakor bi ga pokriti zamogla, ker ima ravno zaupanje — kredit. Tako je sedaj papirnatega denarja med ljudmi za 343,924.150 gl., od kterih se mora ažija (naplača) plačevati, če se hočejo v zlato zameniti. Ko bi pa banka le toliko papirja imela, kolikor ima kovanega denarja ali ko bi se naše državno ravnotežje toliko zboljšalo, da bi bili prejemki in izdajki enaki, če že ne prvi boljše memo poslednjih, bi ažija nehala, zlasti ako bi država imela toliko kredita, da bi se za državni dolg ne bilo treba bati. Imeli bi potem le toliko bankovcev v javnem življenju, kolikor bi se jih potrebovalo za javni promet. Tako bi bil papirnat denar dobrota in iskan ker se papirnat denar vendar laglje spravi, shranuje, razpošilja itd., kakor pa kovan denar v srebru ali težkem zlatu, posebno ako ga je treba v velikih svotah s saboj nositi! Ali prašati pač moramo: Quando haec erunt — kedaj se bode vse to zgodilo? Pač le Bog vé! Kedar se bo pa to zgodilo,

prišel bo čas, da bodo ljudje ali za papir ažijo dali ter bodo veseli, če ga bodo dobili, ali bodo pa nakaznice še bolj v navado prišle, kakor so že sedaj in to državne kakor tudi trgovinske — ki se imenujejo menjice.

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. julija.

Notranje dežele.

Trst je zopet enkrat svojo avstrijsko stran svetu pokazal. Na 19. t. m. je bilo zvečer, ko si ondašnje politično društvo „Austria“ najame Lloydov parnik „Stambul“, da si napravi zabavni izlet po morji, kterega so po časnikih in s plakati po vogalih objavili. Kdor je pa med vrsticami brati umel, takoj je zvedel, da je v tem izletu nekaj več skritega, kakor le navadna zabava domoljubnega društva „Austria“. Že dan 19. julija sam na sebi je bil izdal, da se nekaj drugega namerava in res: Trst je praznoval dan slavne zmage, dan časti! Bil je to predvečer 20. juliju 1866, kedar si je avstrijska mornarica priborila nevenljiv venec pomorske zmage pri Visu, kjer se ji je bilo z desetkrat močnejšo silo boriti. Tržačani so to tudi takoj vganili in so se zabavnega izleta, ki ni bil drugega nego domoljubna demonstracija, v tolikem številu vdeležili, da je bil velik parnik „Stambul“ do poslednjega kotiča napolnjen. S seboj so vzeli c. kr. vojaške godce od 61. pešpolka, ki so ves čas divne svoje melodije svirali. Na obrežji je bilo pa ljudi, da se je vse trlo. Ko se „Stambul“ polagoma jame od kraja pomikati, c. kr. godci zasvirajo Radeckijev marš, to je tisti marš, ki zamore zarad svoje divne in navdušene melodije celó že v umirajočem vojaku zbuditi še navdušenje, je zaslišati h krati na parniku in na obrežji iz tisoč grl le vsklik: „Živela Avstrija, živio cesar Franc Jožef, živela naša skupna domovina, živela slovenska dežela, živela Lisa (Vis) in njeni junaki!“ Parnik obrnil se je proti Miramaru, od koder so se obrnili nazaj proti Piranu, kamor je ladija ponosno plavala na mirni morski planjavi. Rakeete švigale so ognjenim zmajem podobno iz parnika v zrak, kjer so se razletavale na drobne zvezdice v krasnih barvah žareče se. Raketom iz parnika spuščanim odgovarjale so druge, ki so jih spuščali na suhem. Posebno so se skazali v svojem domoljubju Izlanci in za njimi tudi Piranci, ki so sedaj popravili, kar so nedavno v zvezi irredentovci zakrivili. Iz Pirana vrnil se je „Stambul“ v Trst, kjer ga je zopet vse natlačeno ljudi sprejelo.

Nameravana vstanovitev novega kluba v državnem zboru, pod imenom *katoliškega osredja* bo menda ostala ondi, kjer se je porodila — v možganih Solnograškega Lienbacherja. Po pravici rečemo, možu ni bilo za to, da bi bil katoliški cerkvi v Avstriji do posebnih pravic pripomogel, temveč za to, da bi se bil sam na konja posadil. Lienbacher bi bil rad vodja kakega večjega kluba, s kterim bi potem v državnem zboru posebno tedaj strašil, kedar bi bilo zopet na dnevnem redu postavno priznanje nemščine za državni jezik, obravnava narodne banke in po njej izdajanega denarja, pripoznanje narodnih pravic Jugoslovanom in še marsikaj drugega. Ker bo novi državni zbor posebno zaminitiv po svoji nalogi, ki ga čaka, si je mislil Lienbacher, kako bi se dal spraviti do faktorja, s kterim bi moral državni zbor računati ter je na katolike zašel. Pri veri jih bom prijel in za manoj pojdejo, kakor ovce za pastirjem, računil je mož, pa se je menda zmotil. Tiroleci so izvestno vzorni katoliki in le-ti so mu prvi hrbet obrnili, za temi

so prišli pa Lichtensteinovci sami. S tem so oboji dokazali, da Lienbacherjevo nakano za peto kolo v Avstriji smatrajo, ki bi ne bilo za družega, kakor za golo zdražbo! Naše cesarstvo je v svoji veliki večini katoliško, cesarska rodovina je katoliška, ravno tako vsi ministri in vlada. Proti komu naj bi se bil toraj novi klub dvignil? Proti sedanji večini? Smešno! Ta nam katolikom tako ne nasprotuje; proti liberalni manjšini? Neverjetno, ker ga je ona sama tako priporočala. Proti Slovanstvu? Da, tukaj je zajec, kterega bi bil Lienbacher rad vjel! Kako da je Slovanom sovražen, pokazal je lansko leto ob debati za državni jezik. Letos jih je s katoličani zadušiti mislil, pa se je zmotil. Dokler se bodo Slovani in katoličani zvesto med seboj podpirali, kakor se podpirajo do sedaj, za Lienbacherja med njimi ni prostora, od kterih se je tudi sam odstranil. Nemški katoličani so bolj pravični, kakor pa si jih Lienbacher predstavlja. Naj gré med liberalce, ki njegovo nakano razdvojitve sedanje desnice po svojih listih tako podpirajo! Pa ga menda tudi ti ne marajo!

Čas, ko se bode te sošli *hrvaška in ogerska regnikolarna deputacija*, da se razgovorite o vseh tistih točkah, zarad kterih se je v polpreteklem času ondi napravil upor, zarad kterega se je potem vsa oblast po kraljevini izročila v roke novoimenovanemu kraljevemu komisarju; dalje ustanovi samostalnega finančnega ravnateljstva v Oseku, o podrejenji katastra in gozdarskih ravnateljstev pod madjarsko finančno ministerstvo, kar vse je omejilo prvotno področje Zagrebškega finančnega ravnateljstva. Poleg vsega tega pečali se bode te deputaciji o uradnem jeziku po uradih na Hrvaškem in bodo Hrvatje ob enem tudi zahtevali ustanovo hrvatskih odsekov pri skupnih ministerstvih. Naj le; pravico za to imajo vsled pogodbe, in pa skrbeti morajo potem, da dotični odseki ne bodo le edino nalogo predstavljevalnih uradov imeli, temveč da bodo tudi samostalno uradovali, kar se bo hrvaške zemlje dotikalo. Vse to mora se deloma odpraviti, deloma posebno, kar se poslednjega tiče, ustanoviti, ker tako zahteva žaljena pogodba. Na pogodbi sami ne bodo nič predelavali. Razburjenost je po Hrvaškem večja, kakor je to dobro. K vsemu temu so mnogo pripomogli Madjari sami; oni sicer svoje nakane tajé in pravijo, da jim je edino le na tem ležeče, da bi krepko Hrvatsko in cvetečo v narodnem blagostanji poleg sebe videli, Hrvatje pa kot krepke zaveznike na svoji strani imeli. Za to vrivajo jim povsod madjarsčino ondi, kjer bi morala hrvaščina biti na svojem mestu, da se bodo ob času potrebe laglje umeli ali kali? Madjarem je v resnici vrlo malo mar na hrvaškem blagostanje, sicer bi ne bilo njihovo postopanje edino le na to obrnjeno, kako bi Hrvatje najprej gmotno na beraško palico spravili, potem bi si jih pa še v duševnem oziru podvrgli. Najraje bi z njih napravili madjarske Irce. Da se to ne bo zgodilo, skrbé naj hrvatski domoljubi sami. Trdi naj bodo, neisprosní možje jekleni, kedar gre za narodne pravice. Le tako bodo rešili sebe in Hrvatsko pred madjarsko silo. Vsaka popustljivost v tem oziru je kazni vredna, kajti Madjari so ljudje, ki takoj za celo roko zagrabijo, če se jim le prst pomoli.

Vnanje države.

Nemškemu cesarju napravili so skupno ovacijo avstrijski in nemški častniki, ki so v posadkah okoli Bodenskega jezera. Avstrijski častniki imajo ondi posadko v Bregenci na Predarlškem, častniki nemške države pa v Lindau, Weingarten in Constanzu. Je pa ondi navada, da vsako leto napravijo med sabo na otoku Mainau skupno slovesnost. Ker je bil letos zopet nemški cesar ondi, prišle so tjakaj tri vojaške godbe, da so napravile nemškemu cesarju podoknico. Pri banketu vzel je veliki vojvoda Badenski čašo in je napil navdušeno na za-

V 16. stoletju začnejo v Trenti železno rudo kopati. Ivan Gibellino in Gregor Kumar lotita se tega podjetja in napravita lastne fužine. Nadvojvoda Karol dovoli leta 1579 potrebna drva iz cesarskih gojzdov. Ali kljub temu rudnik ni prinašal posebnih dobičkov, ker Trentarsko železo ni moglo konkurirati s koroškim in kranjskim. Rudnik pride kmalo v druge roke. Leta 1624 so ga imeli baroni „de Grotta“. Na zadnje ga dobé Attems. Grof Herman Attems se je mnogo trudil za ta rudnik. Na svoje stroške dá napraviti 6 ur dolgo vozno pot iz Trente v Bolec. Leta 1690 dá sezidati cerkev Matere Božje Lavretanske za rudokope in leta 1693 ustanovi ondi poseben beneficij. Ta grof je navadno v Trenti stanoval in sam delo vodil. V svojem testamentu od 17. marca 1693 določi, da ima ta rudnik vedno ostati kot lastnina prvorojenega sina njegovega vnuka Henrika in njegovih potomcev. Po takem prizadevanju je popred divja Trentarska dolina v kratkem oživela. Prvi delavci so bili vojaški in jetniški begunci, nekteri celó iz laških Tirolov. Zato je tudi kraj ime dobil po Tridentu ali Trentu v laških Tirolih. Trentarji še zdaj pravijo Tridentu: „laška Trenta“, svoji pa: „slovenska Trenta!“

Delavci v rudokopu in v fužinah postavijo po

dolini svoje kočé in vtemelé lastne družine. Železne palice iz Trente so bile znane po vsih primorskih kovačijah. — Ker pa Trentarsko železo zarad prevelikih stroškov v tako oddaljenem kraju ni moglo konkurirati z drugim, prodajo Attems rudnik okoli l. 1750 nekemu Silbernaglu; ali tudi ta ni imel boljšega vspéha in zato opusti l. 1778 popolnoma rudnik. Od takrat se razkropé delavci na vse kraje, samo nekaj družin ostane v Trenti. Te pa se na malo rodovitnih tleh niso mogle drugač preživeti, kakor da so zamenile rudarsko kladivo s pastirsko palico. (Tako prof. Rutar.) — Rodovitne zemlje je res prav malo poleg Soče in še ta zavoljo pomanjkanja toplote ne rodi družega kot čompe (krompir), zelje in tu pa tam kako mrvico ovsá ali ječnema. Dasiravno na tako dolgem in obširnem svetu le malo družin živi, bi se še te vzdržati ne mogle, ko bi možaki drugam ne hodili po zaslužek, najbolj v drvarijo po Koroškem, nekteri pa tudi kot hauzirarji po svetu. Kar jih je domá, se plazijo za živino po skalah in robéh, ali pa v planinskih kočah delajo tako imenovani in čislani bolški sir. Po leti sečejo in pobirajo po gorskih robovih redko pa zlahtno travo in prav velikokrat se zgodi, da kteremu na gladki travi spodrsne in da se čez peč prekučne v

globoko brezno, kjer ga mrtvega poberejo. Spomladi pa pogostni plazovi marsikterega v večno spanje pokopljejo. Morebiti se v nobenem kraju primeroma toliko nesreč ne zgodi kot v Trenti. To spričujejo pogosta znamenja ob poti iz Trente v Sočo.

V tem zapuščenem kraju pa je tudi duhovnja; morebiti pod našim cesarjem najbolj samostna in od družega sveta najbolj odrezana, posebno po zimi, ko so še ta kozja pota vsa s snegom pokrita in zavoljo plazov nevarna. Marsikterega utegne cerkvena zgodovina Trentarske duhovnije še bolj zanimati kakor ona rudnika. Naj jo tu ob kratkem navedem, kakor mi jo je prejšnji Trentarski kurat gosp. Simon Gregorčič mlajši (razločiti od g. S. Gregorčiča starejšega, pesnika), zdaj v Logu nad Bolecem, blagovoljno poročal, za kar se mu tu prijateljsko zahvalujem. Beneficij je bil tu vstanovljen leta 1693 in je trajal do leta 1781. Cerkev zidana je bila l. 1690. Od leta 1694—1720 sta bila v Trenti dva duhovna, iz česar sklepamo, da je moralo takrat veliko fužinskih delavcev, pa tudi dovolj duhovnov biti. Duhovni že zato zaslužijo, da se njih spomin ohrani, ker so v taki samoti za blagor človeštva delali.

Ime prvega duhovna je neznanu. Drugi je bil

veznika nemškega cesarja Viljema in avstrijskega cesarja Franca Jožefa. To se je godilo v nedeljo na 19. julija. V ponedeljek na 20. odpeljal se je pa nemški cesar v Gostinske toplice na Solnograško, kamor je včeraj zvečer med šesto in sedmo uro došel. Cesar Viljem išče si že več let zaporedoma zdravja in okrepčanja v zdravem planinskem zraku solnograškem.

Cesarski namestnik v *Alsaciji-Lorenti* namesto umrlega Feldmaršala barona Mannteuffelna bo menda dosedanji nemški poslanec v Parizu knez Hohenlohe, o katerem trdijo, da je ponudeno mu dostojanstvo prevzel. Posebne rožice mu ondi ne bodo cvetele, kajti težavno mu bo stališče. Če bo hotel pravičen biti in Alzačanom njihovih pravic ne kratiti, gledali ga bodo pisano v Berlinu; če bo da nemške interese preveč v obeh imel, se mu bodo pa ondi polena pod noge metala. Srednja pot se pa tako težko najde! Mannteuffel jo je zadel, pa še le čez dolgo let. Zadovoljni pa Alzacijani vendar-le niso bili.

Na *Francoskem* pričele so se volitve. Kaj se to pravi v taki deželi, kakor je francoska in med takim narodom, kakor so Francozi, je že znano. Programi se izdajajo, agitatorji letajo sem in tje, denar se vsiplje kar s periščem med narod, in časnikarji pa pišejo za žive in mrtve. Največ truda prizadevajo si oportunisti, stranka, ki se je svoje dni okoli Gambette zbirala, ter skušajo na volišči gospodje ostati s tem, da hočejo vse republikanske frakcije, kolikor jih je zmerne barve med seboj združiti in naravnost za veliko napako smatrajo, ko bi se tudi le jeden sam klub izpustil. — Radikalci zopet v kakem sporazumljenju z oportunisti nečejo ničesa vedeti. Le-ti so sklicali v Bordó svoj veliki volilni shod, kterege se je več nego 4000 oseb vdeležilo. Ondi je poprijel za besedo Clemenceau in je sedanji vladi očital, da je že na kantu. Še to malo veljave in podpore, kar je ima, mora si iskati pri senatorjih, ki so voljeni za celo življenje. „Gorje pa Vam oportunisti zaradi Vaše naselbinske politike! Čuvajte se tistih, ki Vam svetujejo kri in denar izmetavati za ekspedicijske v tuji zemlji. Kaj je nam taista potreba? Tudi Evropa ima svoje dostojanstvo in neodvisnost in mi smo pravi njeni čuvaji, kjer se ne bomo umaknili in niti pčd zemlje ne odstopili. Naših misli nam ni potreba prikrivati, kajti krvna vojaška osveta nam ni na mari.“ — Kdaj da bodo volili ni še določeno. Nekteri smatrajo 16. dan avgusta, dan sv. Roka, dan za volitve, večina pa je teh misli, da se bodo volitve vršile še le 27. septembra.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 21. julija. Občni zbor Vincencijske družbe v Ljubljani je bil v nedeljo 19. t. m. v deškem sirotišču „Collegium Marianum“ na Spodnjih Poljanah ob 6. uri popoldne. Zbralo se je več družbinih udov in predsednik vis. čast. prošt g. dr. Anton Jarec otvoril zborovanje s primernim nagovorom, povdarjaje praznik sv. Vincencija, patrona vseh dobrodušnih družeb, ki spada ravno današnji dan.

Vincencijska družba v Ljubljani se je začela 24. aprila 1876, umrl je sicer nje začetnik korar dr. Janez Gogala 4. maja 1884, tedaj v preteklem družbinem letu, a družba izdaje sedaj deveto letno poročilo. — Čvetera je naloga Vincencijske družbe v Ljubljani. Skrbí namreč poglavitno za deško sirotišče in poleg njega vzdržuje tudi deško

zavetišče zapuščenim šolskim otrokom, potem deluje v konferenci sv. Nikolaja in sv. Jakoba.

Iz govora prečast. g. predsednika povzemimo le nekaj toček! Kapela, tolikanj potrebna sploh pri vsakem takošnem zavodu, je po zunanje dodelana, in v jeseni se bode že obhajala notri služba Božja. Primanjkuje še mnogo, toda zanašajmo se na previdnost Božjo in radodarna srca dobrotnikov! Poglavitna skrb bode sedaj za to, da se dodela „Marijanišče“, kterege ste dodelani še le dve tretjini, ker potem bode še le deško sirotišče moglo zadostovati svojemu namenu. „Marijanišče“ vodi in mu gospodari svét Vincencijske družbe, notranje vodstvo in vzgojo mladine imajo od šolskega leta 1884/85 šolske sestre tretjega reda sv. Frančiška, ki imajo tudi v Repnjah na Kranjskem deklško šolo; vzgoja je v dobrih rokah. Dečkov vseh skupaj je 102. Izmed teh je 41, ki imajo ustanove iz deželnega sirotinskega zavoda, ti se domá podučujejo in z vsem potrebnem preskrbljujejo. Na tej šoli podučuje spretna in sprašana učiteljica gospdč. Ema Ravnahar dečke razdeljene na 4 oddelke. V I. mestno šolo jih je hodilo 32, v II. 23 otrok, a 6 v tukajšno gimnazijo. Z učenci javnih šol sta ponavljala predmete vpokojeni nadučitelj gosp. Jernej Vrančič, ki stanuje v približnji hiši, in pa šolska izprašana učiteljica s. Rafaela. Izvzemši treh so vsi dovršili razrede, in še pri teh je bila po večem bolezen vzrok, da niso dobro napredovali; mnogo jih je bilo odlikovanih. Dosihdob se kaj tacega ni moglo doseči.

Skrbí se, da otroci razen šolskih ur čas dobro porabijo, in da se druží prijetno s koristnim. O božičnem času so bile predstave živih slik, za kar se je pred vsem trudil oskrbnik hiše, g. pl. Laschan, potem gg.: Smrekar, Burgarelli, Majer in č. o. Angelik Hribar. Veronauk je učil popolnoma brezplačno čast. o. Placid Fabijani, redovnik sv. Frančiška.

„Marijanišče“ je imelo prihodkov 13.946 gld. 11 kr. Nekaj se to pokriva iz zapuščine ranjih dobrotnikov, kakor so bili bivši predsednik dr. Gogala, dalje gg.: Perona, Gregorič, Gerber in Martin Dolenc, nekaj iz vstanovnin deželnega sirotinskega zavoda, doneskov za hrano i. dr. Poglavitna podpora tukaj je bil pa gospejni odsek; vseh skupaj je sedaj v tem odseku 98 gospá. — Vse to je razvidno iz letnega poročila, ktero se razdeli med navzoče skupščinarje.

Potem poročá č. g. korar A. Zamejic, predsednik konferenci sv. Nikolaja, o I. konferenci v preteklem letu. Prihodkov je bilo 1538 gld. 22 kr., a stroškov 1154 gld. 59 kr. Podpiranih je bilo nad 100 ubožcev. Umrlo jih je 7. Družabniki, ki so obiskali reveže po hišah in jim donašali darov, so skrbeli tudi za to, da so podpirani opravljali tudi krščanske dolžnosti, in jim poleg telesnih tudi skazovali dušna dela usmiljenja.

Predsednik konference pri sv. Jakobu, čast. g. župnik J. Rozman poročá potem za II. konferenco. Prihodkov je bilo 1538 gld. 22 kr., a stroškov 1154 gld. 59 kr. Tudi ta gospod povdarja, da je pri revežih dostikrat duševno siromaštvo še večje, kakor telesno, in da se gré delavnim udom Vincen-

cijve družbe ozirati na to okolnost . . . Bog, ki nam pošilja revežev, nam bode pošiljal tudi darov . . .

Dalje poročá vis. čast. g. predsednik o deškem zavetišču, iz kterege je izrastlo deško sirotišče.

V zavetišču se jemljó dečki po primeri dohodkov. So pa dečki v zavetišču cel dan, le na večer gređó domú, hodijo v javne šole, a v zavetišču ponavljajo šolske predmete.

G. predsednik omeni še raznih dobrotnikov in hvalno omeni njih delovanja in požrtvovalnosti za družbine namene. K sklepu kaže na splošen pregled vseh darov po posameznih panogah, kar znaša vsega skupaj 16.739 gl. 44 kr. Te številke bolj, ko vse drugo, govore o delavnosti udov, o milosrčnosti prebivalcev Ljubljanskega mesta in kranjske dežele, ki razun tega skrbé še za toliko drugih naprav v blagor trpečemu človeštvu in k veči časti Božji. Pristavi pa tudi resne besede: Veča ko je verska vne-marnost, večá je revščina med ljudstvom. Kedar bode mogoče prvo odpraviti ali vsaj zmanjšati, bode deloma prenehalo tudi drugo med ljudstvom.

Govori še potem oskrbnik v Marijanišči, g. pl. Laschan, ki je bil z ranjkim dr. Gogalo prvi začetnik deškega zavetišča in odsihmal zmirom njegov oče v najblazem pomenu ter nam pove, da je s 13. dečki začel deško zavetišče in da so bili gg. pekovski mojstri prvi, ki so največ pripomogli, da se je moglo zavetišče začeti, on prosi navzočega gospoda Jenko-ta, pekovskega mojstra, naj sporoči drugim pekovskim mojstrom prisrčno zahvalo Vincencijske družbe za njih krščansko usmiljenje in darežljivost. On dalje omeni, da mu je došla pomoč iz Kranja, ko je bil v skrajni sili, g. V. Majdič iz Kranja je poslal namreč 10 vreč moke za sirote in je še 100 gl. dal za kapelo. Dalje predlaga naj se zahvala izreče učiteljici Ravnahar in redovnici sestri Rafaeli za njino neumorno delovanje, a prvi naj se dá nekaj nagrade v priznanje nje truda in pridnosti. Zbor sklene naj se pismena priznanica pošlje vsemu učiteljskemu oboju: vodji gosp. J. Vrančiču, sestri Rafaeli in gdč. Ravnahar, a poslednji naj se dá tudi nagrade 30 goldinarjev.

Z darovanjem in molitvjo, kakor običajno sklene se 9. občni zbor Vincencijske družbe v Ljubljani potem, ko se je g. Miroslav pl. Laschan v imenu navzočih zahvalil preč. g. predsedniku za vse, kar je družbi in družbinikom v dušnem in telesnem oziru dobrega storil. — No, družbeniki so s predsednikom vred tako prevzeli težke ali silo imenitne dolžnosti, naj jih tedaj radovoljno prenašajo Bogu k časti in dušam k izveličanju!

Domače novice.

(Dr. Keesbacher), do sedaj zdravniški koncipist pri c. kr. deželni vladi v Ljubljani, imenovan je za c. kr. vladnega svetnika in deželnega zdravstvenega referenta (poročevalca) na Kranjskem, na mesto ranjcega dr. Stöckelna. Za to službo prosila sta tudi gg. dr. Bleiweis in dr. Vošnjak, oba domačina in Slovence, dobil jo je pa — tujec, zagrižen sovražnik našega naroda! Nič bi zato ne rekli, kakor ne bi bil imenovani na svojem mestu, ali da bi bil nezmožen delovati vspešno; pač pa bi bilo že-

neki Persa. Tretji Frančišek Lutzenberger (1720 do 1781). Ta je tedaj duhovno službo v Trenti celih 60 let opravljal in opazka v farnih bukvah se ga spominja s temi besedami: „Franciscus Lutzenberger, Goritiensis, qui ultra 60 annos in scissuris petrarum gemebat ut columba profundae contemplationi immersus, donec 18. Junii 1781. annis et meritis plenus, spiritum Deo redderet. Resurrectionem gloriosam expectat in capella B. M. V. Lavret. sub jugi lumine sepultus. A populo veneratur nomine: ranjki Trentar.“ O tem duhovnu je še polno pravljic in anekdot med ljudstvom. Imeli so ga za preroka. Kadar se kaj hudega pripeti ali kakošne posebne šibe pridejo, pravijo: Prišli so časi, o kterih je govoril ranjki Trentar! Ko je rudnik prenehal, tudi duhovna ni bilo dolgo več v Trenti. Profesor Simon Rutar piše o zadnjem beneficijatu Lutzenbergerji, da je s svojim ljudstvom vred v pravem pomenu besede postal pastir, da se je po prenehanju rudnika preživeti mogel. (Po opravljeni sv. maši je mož vzel palico v roko in hajdi za ovcami v goro.) Ljudstvo ga je sploh le Trentarja imenovalo in vé mnogo o njemu pripovedovati. Po njegovi smrti so ostali Trentarji 77 let brez duhovna.

Leta 1858 je bila v Trenti vstanovljena ekspositura in pozneje vikarija. Prvi vikar je bil gosp. Ivan Kravanja do leta 1864.

Od leta 1864—1867 prazno.

G. Andrej Vuga od 1867—1869. leta.

Od leta 1869—1870 prazno.

G. Anton Črv od 1870—1872. leta.

G. Andrej Urbanič od 1872—1877. leta.

Od leta 1877—1880 prazno.

G. Ivan Jarec od 1880—1882. leta.

G. Simon Gregorčič mlajši od 1882—1884. l.

Sedanji gosp. Peter Božič od oktobra 1884. l. naprej.

Iz vsega, kar je bilo dozda v Trenti povedano, pa lahko vsak spozná, kako težaven stan ima duhovnik v tem kraju. Ko bi tudi ne hotel, mora skoraj tu puščavnik postati. Po leti je že še, ko radovednost marsikterege turista v ta oddaljeni kraj pripelja in je planinska družba ne daleč od Loga posebno kočó za hribolazce postavila (Baumbachhütte), ali po zimi je revež popolnoma odločen od družega svetá. Po zimi je do najbližnjega soseda v Sočo skoraj 3 ure; pot v Kranjskogoro je včasih po cele tedne in mesece zamedena — drugam pa še misliti ni! V tej zapuščenosti je velika tolažba,

čeden in prostoren farovž, kakoršni se še pri cestah vselej ne nahajajo. Tolažba je bližnja cerkvice Materie Božje in Božja pot, kjer lahko vsaki dan Jezusa v Najsvetejšem zakramentu obišče. Sicer se mora z branjem, pisanjem in premišljevanjem zabavati, da dolg čas odganja. Dobro je tudi, če je nekoliko lovea ali hribolazca. Pri vsem tem pa vendar-le pridejo včasih otožne ure, in takrat se je treba tolažiti, kakor že kdo vé in zná.

Eden zgoraj imenovanih gospodov si je v ta namen v vrata svoje sobe te-le tolaživne reke zapisal in vdobel, namreč:

„Misli v stiski in nadlogi,
Drugi so še bolj ubogi!“

ali pa:

„Verzage nicht, o frommer Christ,
Wenn du auch in höchster Trenta bist;
Vom Meerstrand bis Trentaland
Reicht freundlich ja die Gotteshand!“

Dalje napisi:

„Glück und Glas — wie leicht bricht das!“
„Glück und Unglück liegt in einer Schale; ihre Mischung ist der Menschheit Los!“
„Die! — quare hic?“

Cerkvica v Trenti je majhna, pa lična. Zvonika nima, in zvončeka, kterih manjši je bil v Trenti iz

leti, da bi se na službene vrhunce postavljali možje, ki so narodu, med katerim živé in delujejo, pravični, ker drugače se „mir med narodi“ ne bode nikoli naredil.

(Imenovan) je za e. k. avskultanta na Kranjskem dosedanji pravni praktikant g. dr. Janko Babnik; ob enem pa je prestavljen avskultant g. J. Presker iz Kranjskega za avskultanta na Štajarsko.

(Osmerorazredna dekliska šola) pri Uršulinaricah v Ljubljani imela je konec leta 1884/85 805 učenk. Od teh je bilo odličnih 157, prvi red dobilo jih je 466, dvojko pa 169 učenk; 13 se jih ni uvrstilo. Katehet po vseh razredih je bil čast. gosp. Anton Kržič, podučevalo so pa po vseh razredih nune pod ravnateljstvom svoje predstojnice g. Antonije Murgel.

(Krajcarska podružnica „Narodnega Doma“ v Ljubljani) sme imenovati vspeh svojega delovanja v prvem tednu velikansk; v tem kratkem času razposlalo in razdelilo se je med narod knjižice z markami za 30.000 udov. Misel, po malih, rednih, mesečnih doneskkih skladati darove za „Narodni dom“ je bila sprožena že večkrat tu in tam, ter tudi izvršena, a te male družbice zgubile so navadno kmalo veselje, ker niso našle posnemanja. Jednotne uprave in žive agitacije je manjkalo, da bi se bila izvršila ta lepa misel.

Zato je pa odbor krajcarske podružnice „Narodnega doma“ to reč v svoje roke vzel. Namen osnovelem te podružnice je, pridobiti vsacega Slovenca svojim udom. Če se to tudi ne dá tako natanko izvesti, da le vsak zaveden Slovenec svojo dolžnost izpolni ter plača toliko krajcarjev na mesec, kolikor mu je mogoče in če vsak pridobljen ud nagovori in pridobi družega uda, bode kmalo toliko mesečnih doneskov, da pride na na vsacega Slovenca krajcar. Če pomislimo, kako malo je takih Slovencev, ki ne morejo dati na mesec krajcarja, in koliko je taci, ki lahko dajejo na mesec tudi več, na pr. 10, 20, 50 in 100 krajcarjev, smemo biti prepričani, če vsi svojo dolžnost storijo, da imamo v teku leta 100.000 glđ.

Mogoče nam je doseči tak lep vspeh, a treba je, da nihče ne zaostane v svoji narodni dolžnosti. Narodnjaki naj delujejo, da dobi vsako mesto, vsaka vas in vsako selo ne le po jednega poverjenika, ampak po več. Narodna društva, slovenska duhovščina, razumništvo in slovenski dijaki naj nas podpirajo, kolikor je v njihovi moči, in kmalo imeli bomo ponosni „Narodni dom“. Ker v mestih in bolj premožnih krajih udje pristopajo, ki na mesec po 10 do 100 kraje. plačujejo, izdal je odbor knjižice z desetkrajcarskimi markami. Toraj, dragi sorojaki! vsak, ki bere te vrstice, oglasi naj se poverjenikom podružnice, in doposlala se mu bode brezplačno poverjeniška knjižica z enkrajcarskimi, ali pa, če želi, z desetkrajcarskimi markami. Naslov se glasi: *Krajcarska podružnica „Narodnega doma“ (Dr. Josip Staré) v Ljubljani.*

(O mestni seji), ktera je bila včeraj zvečer, poročali bodemo jutri.

železa vlit, visita pod streho nad cerkovnimi vratmi. Altar je en sam, na sprednji strani altarne mize je Marijino oznanenje iz belega marmorja prav lepo izrezano. Kip Matere Božje Lavretanske ali zamorske stoji v zidni votlini za altarjem. Nad tabernakelnom je podoba sv. Ane.

V Trenti je bila kdaj tudi Božja pot; votivne tablice za altarjem pričajo o marsikterem čudežnem uslišanji. Tudi je tukaj svetinja Kristusovega trna v steklu monštranci podobni; a ker nima avtentičnega spričevala, po naročilu premil. g. nadškofa, ne gré, to svetinjo ljudem v češčenje predstavljati. O sv. Ani in o malem Šmarnu je shod v Trenti, pri kterih priložnostih se cerkva še precej napolni, ki je navadne nedelje le bolj prazna, ker ljudje po zimi zavoljo snega, poleti pa zavoljo paše ne morejo obilno priti; veliko jih je pa tudi po svetu.

Po tem res dolgem uvodu še le pridem do poglavitnega namena teh vrstic, ki stoji na čelu temu sestavku zapisan, namreč da popišem birmovanje in kanonično obiskovanje v Trenti, kar bom pa bolj kratko opravil. Delal sem pri tem tako, kakor kak poročevalec iz vojskinega tabora, ki tudi popred kraj in lego bojišča popiše, da se potem ložej razumi, kako se je bitva vršila.

(Konec prih.)

(Že zopet nova nemška šola) ponuja se v Ljubljani. Nemški „Schulverein“, oziroma Pruska država, misli si ustanoviti v Ljubljani četverorazredno nemško šolo s pomočjo kranjske hranilnice, ktera jo bo s slovenskimi krvavimi žulji podpirala! Vprašamo: Čemu li odpri pa bode Ljubljansko mesto na 16. septembra prvi razred nemške šole za dečke in dekleta? Ali imamo res denarja preveč, da ga pri oknih venkaj mečemo? Ljubljanski mestni odbor je uložil proti tej najnovejši nesramnosti tukajšnjih Prusakov ugovor.

(Mestni blagajnik), g. Hengthaler, podal se je zaradi bolehnosti na daljši odpust in je prišel na njegovo mesto substitut.

(Premalo redarjev in preveč postopačev) imamo še vedno v Ljubljani. Posebno poslednji so tako predrzni postali, da že pri belem dnevu krađejo po hišah. Tako je v soboto popoldne zmanjkalo na sv. Petra cesti dekli Neži Nadi iz zaprte skrinje, ki v veži stoji, 50 goldinarjev gotovega denarja. Včeraj so pa postopači pri Škerjanki v Vodnikovih ulicah pokradli nože, vilice, žlice, servete, prtove in jeden solnčnik iz zaprte sobe. Škoda se ceni na 22 glđ.

(Nova knjiga.) Ravno kar je izšla čedna knjižica za mladino, ki zná pa tudi odrasčnim dobro služiti. Naslov ji je: „Kranjska mesta“; sestavlja po raznih virih o Florentin Hrovat, vodja deške šole v Novem mestu. Knjižnica bo gotovo dobro došla vsem učenim, mladim in odrasčnim. Res nima dolgih kritičnih razprav o raznih resničnih in domišljenih dogodkih, a knjižica tudi ni za učenjake pisana, ampak ljudstvu za poduk in ta namen bo knjižica dosegla. Priporočamo jo toraj toplo vsem, ki želijo poduka v domači zgodovini.

(Odbor „Slovenskega pevskega društva“) ima dné 26. t. m. v Ptujski čitalnici svojo redno sejo s sledečim dnevnim redom: I. Prečitanje zadnjega zapisnika. — II. Poročilo društvenega vodstva. — III. Dopisi in poročila poverjenikov. — IV. Določba vsporeda za letošnji vel. pevski zbor v Celji. — V. Slavnostni odbor. — VI. Nasveti. — P. n. g. poverjeniki so prošeni, naj skrbijo, da se odboru v kratkem naznanijo posebne želje čestitih udov, da se pravočasno kaj določi.

(Pomorski nadzornik) gosp. Ludovik Blažič imenovan je za pomorskega nadzornika v Trstu.

(„Zakaj se ne oženite gospod?“) vpraša mati, ktero je Bog s petero hčarami obdaril. „Zato, ker so današnje dekleta povsem podobne lilijam na polji, o kterih se bere, da ne sejejo in ne žanjejo, ne šivajo in ne predejo in vendar so vse lepše oblečene, kakor pa je bil Salomon v vsem svojem veličanstvu.“

Telegrami.

London, 22. julija. „Morningpost“ pravi, da so se v poslednjem času telegrami med Salsburyjem, Thorntonom, Staabom in rusko vlado kar križali. Giers izročil je ruski vladi devet predlogov gledé prepirnih toček.

Paris, 21. julija. Ardski župan brzojavil je, da se je ondi vnelo veliko petroleja, vsled česar se je veliko sodov razpočilo. Mnogo osob je zmanjkalo; število mrličev in ranjenih ni še znano.

Madrid, 21. julija. Včeraj je na Španjskem 2128 ljudi za kolero zbolelo, pomrlo pa 873.

Kahira, 21. julija. Uporniki napadli so 15. in 16. junija z veliko silo predmestja v Kasali. Po silnem boji vrgla je posadka upornike, kterih je 3000 mrtvih ostalo. Posadka se je pri tem okoristila s 1000 volmi in ovcami, pa tudi 700 pušk ji je v roke prišlo. Nek mehanik, ki je v Berber pribežal, pravi, da Olivier Pain še živi v Kasali.

Tuji.

20. julija.

Pri *Maticu*: Glass in Kolinek, trgovca, z Dunaja. — H. Silberagl, zasebnik, z Dunaja. — Frane Uhrer, e. k. dvorni svetnik, iz Trsta. — Karla Elsner, zasebnica, s sinom, iz Zagreba. — Mila Glass, zasebnica, iz Siska. — Ijudevit Andorfer, trg. pot., iz Spljeta. — pl. Deberis, zasebnik, iz Gorice. — Anton Pipp, posestnik, iz Štajarskega. — Urbančič, posestnik, iz Polhovega grada. — Josip Eckel, e. k. okr. glavar, iz Rudolfovega.

Pri *Slonu*: Elsa in Elvira Pongratz, zasebnici, z Dunaja. — Jos. Laimegger, uradnik, z nečakinjo, z Dunaja. — Jelačić

in Lüdersdorfer, trg. pot., z Dunaja. — R. vitez Schwarzenfeld, zasebnik, s soprogo, iz Grada. — Ridler, zasebnik, iz Budapešte. — Josip Foventa, zasebnik, iz Benetk. — Andr. Schleimer, zasebnik, iz Trsta. — Estela Basovi, posestnica, z družino, iz Trsta. — Ed. Schlagenhauser, železn. nadzornik, iz Beljaka. — Viktorija Zagorjan, zasebnica, iz Rajhenburga.

Pri *Južnem kolodvoru*: T. Schüller, trgovec, z Dunaja. — Hirschmann in Schirmacher, krošnjarja, z Dunaja. — Vilibad Locker, mestni tajnik, iz Grada. — S. Wachsmann, trgovec, iz Trsta. — Josip Ramroth, e. k. vojaški učitelj, iz Zadra.

Pri *Avstrijskem caru*: Hirsch, Piazza in Rimini, trgovci, iz Trsta. — K. Brož, vinski trg., iz Klanjca. — Peter nel in Strukelj, posestnika, iz Cirknice.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

22. julija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 85 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 60 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „ 20 „
Papirna renta, davka prosta	99 „ 70 „
Akcije avstr.-ogerske banke	871 „ — „
Kreditne akcije	285 „ 10 „
London	124 „ 90 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleonid.	9 „ 89 „
Ces. cekini	5 „ 88 „
Nemške marke	61 „ 30 „

Od 21. julija.

Ogerska zlata renta 4%	99 gl. 10 kr.
„ papirna renta 5%	92 „ 60 „
Akcije anglo-avstr. banke	200 glđ. 97 „ 50 „
„ Länderbanke	95 „ 50 „
„ avst.-oger. Lloydja v Trstu	564 „ — „
„ državne železnice	299 „ 50 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	194 „ 20 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 128 „ — „
4% „ „ 1860	500 „ 139 „ 50 „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 167 „ 75 „
„ „ 1864	50 „ 166 „ 50 „
Kreditne srečke	100 „ 178 „ — „
Ljubljanske srečke	20 „ 22 „ 25 „
Rudolfove srečke	10 „ 18 „ 50 „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	114 „ 80 „
„ Ferdinandove sev.	106 „ 25 „
5% štajarske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ — „

V „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani je dobiti:

DUHOVNO PASTIRSTVO.

Slovenskim bogoslovcem in mašnikom

spisal (4)

Anton Zupančič,

profesor pastirstva.

I. del (oseba pastirjeva, homiletika, katehetika) stane 1 gl. 20 kr., po pošti 1 gl. 30 kr.

II. del (splošnja liturgika, ljudske pobožnosti, brevijar, sv. maša) velja 95 kr., po pošti 1 gl. 5 kr.

III. del (sv. zakramenti) velja 1 gl. 5 kr., po pošti 1 gl. 15 kr.

Dovršni zvezek še izide.

Kdor hoče včasih kako uro smešno prebiti, naroči naj se na

„Jurjev koledar“,

kterega bo izdalo

vredništvo „Jurja s pušo“ v Trstu.

Cena mu je 55 kr.

Izšel bode meseca oktobra t. l.

„Jurjev koledar“ obsegel bo razun koledarja obilo šaljivih spisov, pripovedk, pravljic vse z ličnimi podobami okinčano. Prerokoval bode Juri, kot pravi prerok vse kar se ima zgoditi, celó vremena bo pogodil. Ugork izrekov, šaljivih pesnic ne bo manjkalo. Denar in pisma naj se pošiljajo

upravnistvu „Jurja s pušo“ v Trstu.

(3)

Izvrsten méd

(garantiran pitancee)

v plehastih škatljah po 5 kil (kilo po 60 kr.). škatlja 30 kr., se dobiva proti poštnemu povzetju ali pa proti gotovi plači pri

OROSLAVU DOLENCU,

(15) svečarji v Ljubljani.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.